श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा-नवम्बर/दिसम्बर-२०१६

कक्षा - शास्त्री-२, सेमेस्टर-३	**प्रश्नपत्रम्** - ८	**गुणाः** - ७०
विषयः - पुराणेतिहासः	**कोड** - CE-2.3.6	**समयः** - ०३-०६
दिनाङ्कः - २.१२.२०१६	**ग्रन्थः** - *महाभारते वनपर्वणि-नलोपाख्यानपर्व, (अ. ५२तः७९)*	

प्रथमान्वितिः (युनिट - १)

प्रश्नः १ अधस्तनेषु कयोरपि द्वयोः श्लोकयोः ससन्दर्भप्रसङ्गपूर्वकं भावार्थो लेख्यः । ०८

(१) *देवेभ्योऽहं नमस्कृत्य सर्वेभ्यः पृथिवीपते ।*
वृणे त्वामेव भर्तारं सत्यमेतद् ब्रवीमि ते ॥

(२) *मनसा वचसा चैव यता नाभिचराम्यहम् ।*
तेन सत्येन विबुधाः तमेव प्रदिशन्तु मे ॥

(३) *सा समीक्ष्य तु तान् देवान् पुण्यश्लोकं च भारत ।*
नैषधं वरयामास भैमी धर्मेण पाण्डव ॥

प्रश्नः २ कस्याप्येकस्योत्तरं लिखत ०८

(१) स्वयंवरप्रसङ्गेनलप्राप्त्यर्थं दमयन्त्याः देवान् प्रतिप्रार्थना ।
(२) दमयन्त्याः पुरतः राज्ञः नलस्य हंसकृता प्रशंसा ।

प्रश्नः ३ टिप्पणी लिखत ।(द्वे) ०४

(१) नलस्य दिव्यगुणाः । *(२) दमयन्त्याः अनुपमं सौन्दर्यम् ।*
(२) दमयन्त्याः नलं प्रति अनुरागः । *(४) नलस्य प्रशंसकः हंसः ।*

प्रश्नः ४ पञ्चानां लघूत्तरं लिखत । ०५

(१) *दमयन्त्याः पितुः नाम किम् ?*
(२) *नलः कुत्र तत्त्वज्ञः आसीत् ?*
(३) *नलस्य भ्रातुः नाम किम् ?*
(४) *भगवतः शिवस्य एकस्य पार्षदस्य नाम लिखतु ?*
(५) *नलः कस्य देशस्य राजासीत् ?*
(६) *नलः कस्यां कलायां कुशलः आसीत् ?*
(७) *राज्ञः भीमस्य कति पुत्राः आसन् ?*

द्वितीयान्वितिः (युनिट - २)

प्रश्नः ५ अधस्तनेषु द्वयोः पात्रपरिचयं लिखतु । ०८

(१) राजा नलः, (२) दमयन्ती, (३) पुष्करः

प्रश्नः ६ कस्याऽपि एकस्य उत्तरं लिखत । ०८

(१) नलपुष्करयोः द्यूतक्रीडाप्रसङ्गं वर्णयत ।
(२) दमयन्त्याः विलापं विशदं वर्णयतु ।

प्रश्नः ७ **टिप्पणीं लिखत ।(एकाम्)** **०२**

(१) दमयन्त्याः स्वमातरं प्रतिकथनम् ।

(२) अश्वाध्यक्षपदे नियुक्तः राजा नलः ।

प्रश्नः ८ **लघूत्तरं लिखत ।(द्वयोः)** **०२**

(१) नलेन दावानलात् कः रक्षितः ?

(२) दमयन्ती कस्य भवने सुखपूर्वकम् उवास ?

(३) हस्तिभिः कस्य सर्वनाशः कृतः ?

(४) कीदृशीं दमयन्तीं त्यक्त्वा नलः प्रस्थितवान् ?

तृतीयान्वितिः (युनिट – ३)

प्रश्नः ९ **अधस्तनेषु कयोरपि द्वयोः ससन्दर्भप्रसङ्गपूर्वकं संस्कृते भावार्थः लेख्यः ।** **०८**

(१) *विदर्भान् यातुमिच्छामि दमयन्त्याः स्वयंवरम् ।*
एकाह्ना हयतत्त्वज्ञ मन्यसे यदि बाहुक ॥

(२) *सर्वः सर्वं न जानाति सर्वज्ञो नास्ति कश्चन ।*
नैकत्र परिनिष्ठास्ति ज्ञानस्य पुरुषे क्वचित् ॥

(३) *रहिता भर्तृभिश्चापि नक्रुध्यन्ति कदाचनः ।*
प्राणांश्चारित्रकवयान् धारयन्ति वरस्त्रियः ॥

प्रश्नः १० **कस्याप्येकस्योत्तरं लिखत ।** **०८**

(१) दमयन्तीबाहुकयोः संवादं सविस्तारं प्रतिपादयत ।

(२) नलस्याविर्भूते विदर्भनगरे कीदृशः उत्सवः जातः ।

प्रश्नः ११ **टिप्पणीं लिखत ।(द्वयोः)** **०४**

(१) ऋतुपर्णस्य नलात् अश्वविद्याज्ञानम् ।

(२) प्रतिकुले भाग्येऽपिगुणाश्रयिनरस्यस्थितिः ।

(३) नलदमयन्तीमेलनम् ।

(४) केशिन्या बाहुकस्य परीक्षा ।

प्रश्नः १२ **लघुत्तरं लिखत ।(पञ्चानाम्)** **०५**

(१) ऋतुपर्णस्य सारथेः किं नाम ?

(२) सिन्धुदेशस्य अश्वाः कीदृशाः आसन् ?

(३) बाहुकस्य रूपेण कः आसीत् ?

(४) वार्ष्णेयः कस्य सारथिः आसीत् ?

(५) संख्याज्ञाने कः निपुणः आसीत् ?

(६) केशिनी कं परीक्षते ?

(७) नलात् अश्वविद्यां क शिक्षते ?

=०=